

LUIS- EN VIRUSBESTRIJDING IN WORTEL

Proefcode: OL24 WOLU01

Klant: Telersvereniging Ingro
Hilde Dhuyvetter

Door: Viaverda vzw
Karreweg 6
9970 Kruisem
+32 9 381 86 86
info@viaverda.be

Onderzoeker: Ellen Dendauw
Studiedirecteur: Els Pauwels
Directeur: Bruno Gobin

Datum: 29/11/2024

Studiedirecteur	Directeur

Abstract

Deze veldproef was een niet-GEP proef die werd aangelegd om verschillende schema's te vergelijken in hun werking tegen bladluizen (vnl. zevenbladluis (*Cavariella aegopodii* / CAVAAE)), en onrechtstreeks ook virusaantasting, en wollige wortelluis (*Pemphigus bursarius* / PEMPBU) in wortelen (*Daucus carota* / DAUCS).

De proef werd aangelegd op een proefveld te Kruisem, België, in 3 herhalingen als een gerandomiseerde blokkenproef. De plotoppervlakte was 19.5 m² en de variëteit was Nerac (Bejo Seeds). De proef werd gezaaid op 26 maart 2024. De proefbehandelingen werden uitgevoerd met de proefveldspuit, met een oplopend spuitvolume van 300 tot 500 l/ha en een druk van 3 bar. De eerste proefbehandeling werd uitgevoerd op 11 april 2024, de daaropvolgende werden uitgevoerd naargelang de gewas- en/of plaagontwikkeling.

De behandelingen met Teppeki (50 % flonicamid, WG), PM24/002 en PM23/001 zijn zeer effectief tegen bladluizen in wortelen en resulteren ook in goede opbrengsten op het einde van het seizoen. In mindere mate zijn ook de middelen Pirimor (50 % pirimicarb, WG) en Ultor (150 g/l spirotetramat, OD) efficiënt, maar na het groeiseizoen van 2025 mogen zij niet meer gebruikt worden. Ook het middel PM23/002 toont een lichte werking tegen bladluizen, maar niet afdoende. Een toepassing van Nemguard (450 g/kg knoflookextract, GR) bij zaai heeft geen nevenwerking tegen bladluizen.

De allereerste bladbehandeling gebeurt beter met Teppeki dan met Pirimor. De timing van deze behandeling kan bepaald worden door een combinatie van het opvolgen van de temperatuursom voor zevenbladluis en daarop volgend de eerste waarnemingen van luizen in het veld. Verdere opvolging in het veld is nodig om gefundeerd te beslissen wanneer en hoeveel vervolgbehandelingen nodig zijn. Deze vervolgbehandelingen bestaan best uit behandelingen met PM24/002, PM23/001 of eventueel Teppeki (2 maal toegelaten in de teelt, maar residugevoelig). Uiteindelijk krijgen alle planten virussymptomen, zelfs die waar de bladluisdruk miniem is, dus finetuning om de allereerste aanpak van bladluizen te vermijden blijft belangrijk en onderwerp van verder onderzoek.

Over de werking van de proefmiddelen tegen wollige wortelluis kan geen besluit getrokken worden.

Inhoud

1	Introductie	4
2	Materiaal & methoden	4
2.1	EPPO- richtlijnen	4
2.2	Proef condities	4
2.3	Proefdesign en behandelingen	5
2.4	Behandelingsmethode	7
2.5	Klimatologische omstandigheden	8
2.6	Beoordelingsmethode	8
2.7	Proefverloop	9
2.8	Statistische analyse	10
3	Resultaten & discussie	11
3.1	Resultaten	11
3.2	Geldigheid van de resultaten	13
3.3	Bespreking	13
4	Besluit	15
5	Confidentialiteit	15

1 Introductie

Deze veldproef was een niet-GEP proef die werd aangelegd om verschillende schema's te vergelijken in hun werking tegen bladluizen (vnl. zevenbladluis (*Cavariella aegopodii* / CAVAAE)), en onrechtstreeks ook virusaantasting, en wollige wortelluis (*Pemphigus bursarius* / PEMPBU) in wortelen (*Daucus carota* / DAUCS).

De ARM-software werd gebruikt voor gegevensbeheer en verwerking.

De kernvragen zijn:

- Welke schema's hebben de grootste efficiëntie tegen zevenbladluis?
- Welke schema's hebben de grootste efficiëntie tegen wollige wortelluis?

2 Materiaal & methoden

2.1 EPPO- richtlijnen

De proef OL24 WOLU01 werd deels uitgevoerd volgens de volgende EPPO-richtlijnen:

- PP 1/152(4): Design and analysis of efficacy evaluation trials
- PP 1/181(5): Conduct and reporting of efficacy evaluation trials including good experimental practice
- PP 1/229(1): Guideline for the efficacy evaluation of insecticides on aphids on leguminous crops

2.2 Proef condities

GPS-coördinaten	50.944016 N, 3.523100 O
Postcode + gemeente + land	9770 Kruishoutem België
Locatie proef	Blok D,27-39
Voorgaande teelt	Spinazie
Ras (+zaadhuis)	Nerac (Bejo)
Teeltsysteem	ruggen
Zaaispecificaties (afstand en diepte)	1800000
Aantal rijen per plot	4
Rij afstand (cm)	75

Tabel 1: Bodemanalyse

Datum	Diepte (cm)	pH _{KCl}	EC (mS/cm)	%C	P (mg/100 g droge grond)	K (mg/100 g droge grond)	Mg (mg/100 g droge grond)	Ca (mg/100 g droge grond)	Na (mg/100 g droge grond)	Grondsoort
23/02/2024	30	5.8		1.7	46	17	12	125	0.5	zand

Tabel 2: Stikstofanalyse

Datum	Diepte (cm)	NO ₃ ⁻ -N (kg/ha)	NH ₄ ⁺ -N (kg/ha)	N-min (kg/ha)
21/03/2024	30	7	5	12.0
23/05/2024	30	52	<4	56.0
23/05/2024	60	33	<4	36.8
29/05/2024	30	73	<4	76.7
29/05/2024	60	31.4	<4	35.4

2.3 Proefdesign en behandelingen

Proefdesign	Gerandomiseerde blokkenproef
Aantal parallellen	4
Aantal objecten	8
Plotoppervlakte (m²)	19.5
Spuitoppervlakte (m²)	18
Lengte plot (m)	6.5
Spuit/proeflengte plot (m)	6
Breedte plot (m)	3
Spuitbreedte plot (m)	3

Tabel 3: Overzicht proefbehandelingen

Object	Handelsnaam	Toel. nr	Conc.	Form.	Actieve stof	Dosis per ha	Toep. code
1	Onbehandeld						
2	Pirimor	6640P/B	50 %	WG	pirimicarb	0.4 l	B
2	Ultor	10769P/B	150 g/l	OD	spirotriamet	0.3 l	CD
2	Ultor	10769P/B	150 g/l	OD	spirotriamet	0.5 l	E
3	Teppeki	9526P/B	50 %	WG	flonicamid	0.14 kg	BC
3	PM24/002	10855P/B	200 g/l	SL	flupyradifuron	0.25 l	D
3	PM13/012	10762P/B	100 g/l	OD	cyantraniliprole	0.6 l	E
3	PM05/008	8665P/B	812 g/l	EC	veresterde koolzaadolie	1 l	E
4	Pirimor	6640P/B	50 %	WG	pirimicarb	0.4 l	B
4	Teppeki	9526P/B	50 %	WG	flonicamid	0.14 kg	CD
4	PM16/005	11119P/B	400 g/kg	WG	cyantraniliprole	0.19 kg	E
4	PM05/008	8665P/B	812 g/l	EC	veresterde koolzaadolie	1 l	E
5	Teppeki	9526P/B	50 %	WG	flonicamid	0.14 kg	B
5	PM23/001		120 g/l	SL	dimpropyridaz	0.25 l	CD
5	PM13/012	10762P/B	100 g/l	OD	cyantraniliprole	0.6 l	E
5	PM05/008	8665P/B	812 g/l	EC	veresterde koolzaadolie	1 l	E
6	Teppeki	9526P/B	50 %	WG	flonicamid	0.14 kg	B
6	PM24/002	10855P/B	200 g/l	SL	flupyradifuron	0.25 l	C
6	Teppeki	9526P/B	50 %	WG	flonicamid	0.14 kg	D
6	PM16/005	11119P/B	400 g/kg	WG	cyantraniliprole	0.19 kg	E
6	PM05/008	8665P/B	812 g/l	EC	veresterde koolzaadolie	1 l	E
7	PM23/002	11100P/B	515 g/l	SL	vetzuren C7-C18 en C18 onverzadigd, kaliumzouten	18 l	B
7	Teppeki	9526P/B	50 %	WG	flonicamid	0.14 kg	CD
7	PM24/002	10855P/B	200 g/l	SL	flupyradifuron	0.25 l	E
8	Nemguard GR	10885P/B	450 g/kg	GR	knoflookextract	20 kg	A
8	PM23/002	11100P/B	515 g/l	SL	vetzuren C7-C18 en C18-onverzadigd, kaliumzouten	18 l	CDE

Proefplan

obj	par	obj	par	obj	par	obj	par
PROD							
2	1	3	2	6	3	8	4
5	1	1	2	4	3	7	4
4	1	8	2	7	3	6	4
3	1	5	2	1	3	5	4
6	1	7	2	2	3	4	4
1	1	6	2	8	3	3	4
7	1	2	2	3	3	2	4
8	1	4	2	5	3	1	4
PROD							

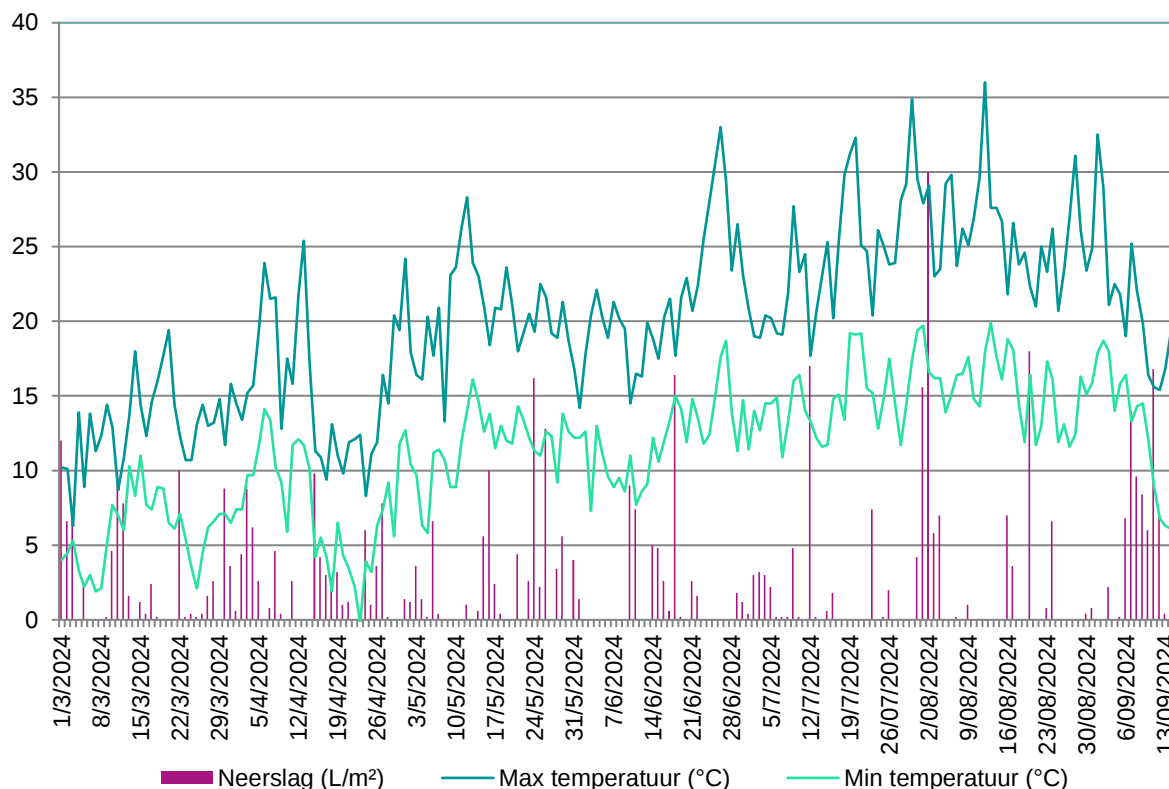
2.4 Behandelingsmethode

Algemeen	A	B	C	D	E
Datum	26/03/2024	11/04/2024	25/04/2024	15/05/2024	13/06/2024
Uur start bespuiting	14:00	11:48	9:25	11:23	11:35
Uur einde bespuiting	15:00	11:58	9:40	12:31	12:01
Gewas	A	B	C	D	E
Gewastoeestand	nvt	gezond	gezond	gezond	gestresseerd
Veldbedekking (%)	0	1	1	5	30
Plantstadium		10	10	14	15
Stadium meerderheid (aantal % in welk BBCH stadium)	100;0	70;10	70;10	75;14	85;15
Stadium minimum (aantal % in welk BBCH stadium)	0;0	30;09	30;11	5;13	10;14
Stadium maximum (aantal % in welk BBCH stadium)	0;0	0;0	0;0	20;15	5;16
Diameter plant (gemiddeld) (cm)	0	1.3	2.8	4.4	23.8
Hoogte plant (gemiddeld) (cm)	0	1.4	2.5	4.6	27.6
Minimale en maximale hoogte (cm)	0;0	1;2	2;3	3;7	23;30
Klimaat	A	B	C	D	E
Bodemvochtigheid	vochtig	vochtig	vochtig	vochtig	vochtig
Temperatuur	13.6	16.7	8.1	17.7	18.6
Neerslag na behandeling	0	6	0	6	6
Uren tussen bespuiting en eerste regen (enkel indien <6u)		1		1	1
Bewolkingsgraad (%)	100	50	100	40	40
Relatieve vochtigheid (%)	57	76	74	77	51
Windsterkte tijdens toepassing	zwak	zwak	zwak	zeer zwak	vrij matig
Windsnelheid (m/s)	1.89	2.19	1.57	1.43	4.59
Windrichting	ZO	ZW	ZW	ZW	ZW
Toestand van de plant	nvt	droog	droog	droog	droog
Behandelingskenmerken	A	B	C	D	E
Behandeld oppervlak / plot (m²)	19.2	19.2	19.2	19.2	19.2
Methode	strooien	verspuiten	verspuiten	verspuiten	verspuiten
Toesteltype	granulaat strooier	APS	APS	APS	APS
Type middendoppen		Lechler IDK 120-03	Lechler IDK 120-03	Lechler IDK 120-03	Lechler IDK 120-03
Spuitsbreedte (cm)		300	300	300	300
Hoeveelheid water (l/ha)		300	400	400	500

2.5 Klimatologische omstandigheden

Dichtstbijzijnde weerstation KMI Kruisem
Afstand tot het proefveld 0 km

Figuur 1: Klimatologische omstandigheden Kruisem (1/03/2024 - 15/09/2024)

2.6 Beoordelingsmethode

- Om het beste moment voor de eerste toepassing te bepalen werd, van bij de zaai van de proef, de daggradensom boven 4.4 °C bepaald sinds 1/02/2024. Volgens literatuur start de migratie van de zevenbladluiz vanuit de wilgen naar hun andere waardplanten vanaf 325 D° boven 4.4 °C sinds 1 februari. Bij 451 D° boven dezelfde grens zou reeds 10 % van de vlucht gebeurd zijn.
- Voor het beste moment voor de toepassing tegen wortelluizen, werd ook een daggradensom sinds 1 februari bepaald maar nu boven 6 °C. Volgens literatuur zou de migratie van de wollige wortelluis van populieren naar andere waardplanten starten bij 500 D° boven deze grens en eindigen bij 750 D°. Er werd beslist om rond 550 D° te behandelen om de wortelluizen tijdens de vlucht te proberen raken.
- Efficiëntiebeoordelingen: de effectiviteit werd als volgt beoordeeld:
  - Om eventuele uitval van planten door wortelvlieg of aaltjes te beoordelen, werd de opkomst van de planten in objecten 1 (onbehandeld) en 8 (bij zaai behandeld met Nemguard met werking tegen deze pathogenen) berekend door het aantal wortelplanten te tellen op 2 x lengtemeter rug en te vergelijken met de theoretische plantdichtheid. Later werd dit ook uitgevoerd in object 2 en 3.
  - Het aantal gevleugelde en ongevleugelde bladluizen werd geteld op de planten op 4 x 0.5 m rug per plot.
  - Het volume van de planten werd gescoord door middel van een schaal van 1 (weinig volume) tot 9 (veel volume).

- De virusaantasting werd beoordeeld door het percentage planten met virussymptomen te schatten per plot. Vervolgens werd ook het percentage door virus aangetast bladoppervlak per plot geschat.
- Opbrengst werd beoordeeld door de bruto opbrengst te bepalen van de oogst van 4 x 1 lengtemeter wortels per plot.
- Het BBCH-groeistadium van het gewas op elke datum van toepassing en elke beoordeling werd vastgelegd.

2.7 Proefverloop

Tabel 4: Draaiboek

Opdracht: moment uit te voeren	Datum uitvoering	Handeling	Bemerking/werkinstructie
0 DBS	26/03/2024	GBP Proefbehandeling	A
	26/03/2024	Zaai	
na opkomst	17/04/2024	Beoordeling	Opkomst
bij aanwezigheid bladluis (BBCH 10) (325 D°)	11/04/2024	GBP Proefbehandeling	B
4 DAT B	17/04/2024	Beoordeling	Efficiëntie
10-14 DAT B of BBCH 11-12	25/04/2024	GBP Proefbehandeling	C
4 DAT C	29/04/2024	Beoordeling	Selectiviteit
4 DAT C	29/04/2024	Beoordeling	Efficiëntie
10-14 DAT C (indien nog bladluisdruk en geen wortelluis)	15/05/2024	GBP Proefbehandeling	D
4 DAT D	22/05/2024	Beoordeling	Efficiëntie
BBCH 13	6/05/2024	Beoordeling	Opkomst
bij aanwezigheid wortelluis (550 D°)	13/06/2024	GBP Proefbehandeling	E
4 DAT E	17/06/2024	Beoordeling	Efficiëntie
aug	18/07/2024	Beoordeling	Efficiëntie
sep	14/08/2024	Beoordeling	Efficiëntie
	6/09/2024	Oogst	
bij oogst	6/09/2024	Beoordeling	Opbrengst
	12/11/2024	Vernietiging	

Tabel 5: Bemesting

Datum	kg/ha	Meststof	Samenstelling meststof (%)			
			N	P ₂ O ₅	K ₂ O	MgO
26/03/2024	450	Patentkali			30	10
26/03/2024	150	Kalkammonsalpeter	41			6
26/03/2024	120	Tripelsuperfosfaat		55		
12/06/2024	184	Kalkammonsalpeter	27			4

Tabel 6: Algemene gewasbescherming

Datum	Product	Dosis per hectare	Actieve stof
26/03/2024	Stomp Aqua	1.5 l	pendimethalin
26/03/2024	Challenge	1.5 l	aclonifen
26/03/2024	Centium 360 CS	0.15 l	clomazon
10/04/2024	AZ500	0.15 l	isoxaben
10/04/2024	Stomp Aqua	1 l	pendimethalin
3/05/2024	Challenge	0.2 l	aclonifen
3/05/2024	Centium 360 CS	0.02 l	clomazon
14/05/2024	Select prim	1 l	clethodim
23/05/2024	Fox	0.5 l	bifenox
23/05/2024	Challenge	0.3 l	aclonifen
4/06/2024	Corzal	1.5 l	fenmedifam
4/06/2024	Stomp Aqua	0.5 l	pendimethalin
4/06/2024	Challenge	0.5 l	aclonifen
13/06/2024	Kumulus	5 kg	zwavel
26/06/2024	Geyser	0.5 l	difenconazole
26/06/2024	Microtop	10 kg	bladmeststof
5/07/2024	Fox tussen de ruggen	0.5 l	bifenox
5/07/2024	Toki tussen de ruggen	0.06 kg	flumioxazin
10/07/2024	Signum	0.75 kg	boscalid + pyraclostrobin
22/07/2024	Nativo	0.3 kg	tebunocazole + trifloxystrobin
30/7/2024	Fox tussen de ruggen	0.5 l	bifenox
30/7/2024	Toki tussen de ruggen	0.06 kg	flumioxazin
30/7/2024	Challenge tussen de ruggen	0.5 l	aclonifen
8/08/2024	Rudis	0.4 l	prothioconazole
8/08/2024	Microtop	10 kg	bladmeststof
22/08/2024	Ortiva	0.8 l	azoxystrobin
22/08/2024	Geyser	0.3 l	difenoconazole

2.8 Statistische analyse

Eén factoriële variantieanalyse werd uitgevoerd voor het aantal planten per lengtemeter, het aantal gevleugelde en ongevleugelde luizen per 2 lengtemeter, percentage planten met virusaantasting, percentage door virus aangetast bladoppervlak en opbrengst (in ton/ha). Homogeniteit werd bepaald door een Levene-test; normaliteit (met een normale verdeling van de residuen) door normale waarschijnlijkheidsgrafieken (QQ-plot) en Kolmogorov-Smirnov van de residuen. Wanneer niet aan de voorwaarden voor het uitvoeren van een ANOVA-test werd voldaan, werd een transformatie uitgevoerd of werd een niet-parametrische test uitgevoerd om de verschillen te identificeren.

Wanneer de ANOVA-test het bestaan van een significant verschil ($\alpha=0.05$) toonde, werd een post-hoc Tukey-test ($\alpha=0.05$) uitgevoerd om significante verschillen tussen gemiddelden te identificeren.

Significante verschillen van scores werden geanalyseerd.

Statistische analyse werd uitgevoerd met behulp van ARM-software. De gebruikte codes zijn:

AL = Automatic log transformation of $X+1$

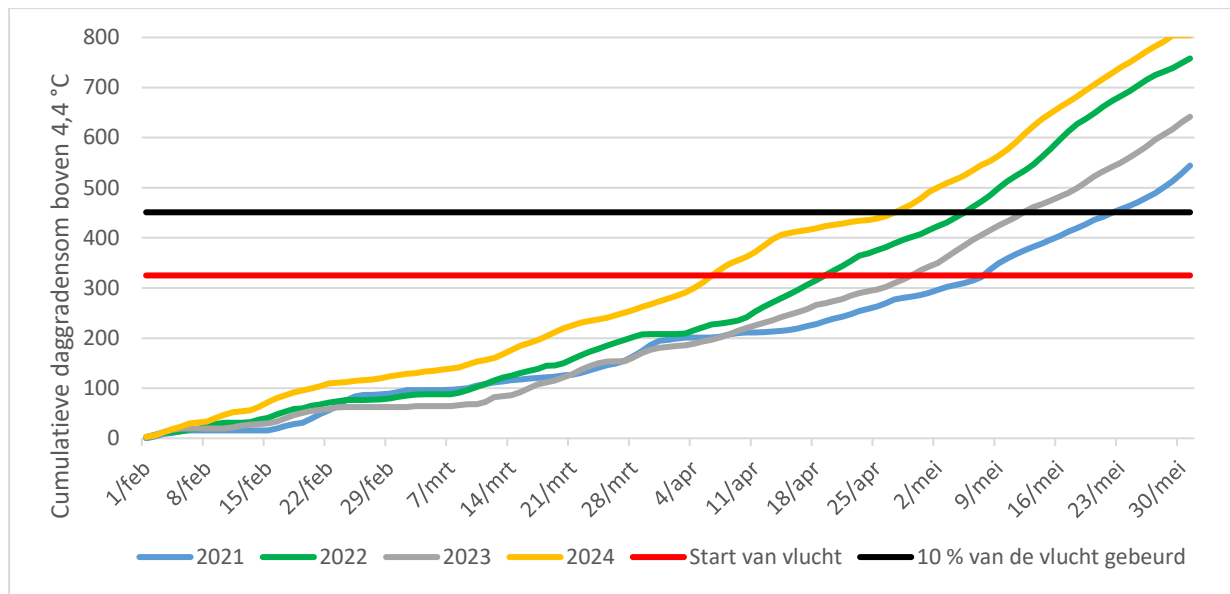
AA = Automatic arcsine square root % transformation

AS = Automatic square root transformation of $X+0.5$

3 Resultaten & discussie

3.1 Resultaten

Figuur 2: Voorspelling van voorkomen van zevenbladluis in Kruisem in 2024 (en voorgaande jaren) door middel van daggradensom vanaf 1/02/2024 boven 4.4 °C

Tabel 7: Gemiddeld aantal planten per lengtemeter in object 1 en 8 op 17/04/2024 (22 DAS) en 6/05/2024 (41 DAS) ; Gemiddeld aantal bladluizen (gevleugeld + ongevleugeld) per 2 lengtemeter op 17/04/2024 (6 DAT B), 29/04/2024 (4 DAT C) en 22/05/2024 (7 DAT D)

Object	17/04/2024 Aantal planten per 1m	6/05/2024 Aantal planten per 1m	17/04/2024 Aantal bladluizen per 2 m	29/04/2024 Aantal bladluizen per 2 m	22/05/2024 Aantal bladluizen per 2 m
1	73.5	73.25 -	12.75 a	19.5 a	0.75 -
2		80.63 -	2.5 abc	12 ab	0.25 -
3		75.88 -	0.5 c	2.5 bcd	1 -
4			4.25 abc	1.25 cd	0.25 -
5			0.00 c	1.75 bcd	0.5 -
6			1.25 bc	1.25 d	0 -
7			12.25 ab	2.25 bcd	0 -
8	75.38	74.75 -	11.75 a	10.5 abc	0 -
p-waarde		0.4869	0.0001	0.0001	0.7505
Transf code			AL	AL	

Figuur 3: Luchtfoto van de proef op 17/06/2024 met duidelijke dwerggroei in verschillende plots

Tabel 8: Volumebeoordeling (1 = weinig, 9 = veel), percentage planten met virusaantasting per plot en percentage door virus aangetast bladoppervlakte per plot op 17/06/2024 (33 DAT D)

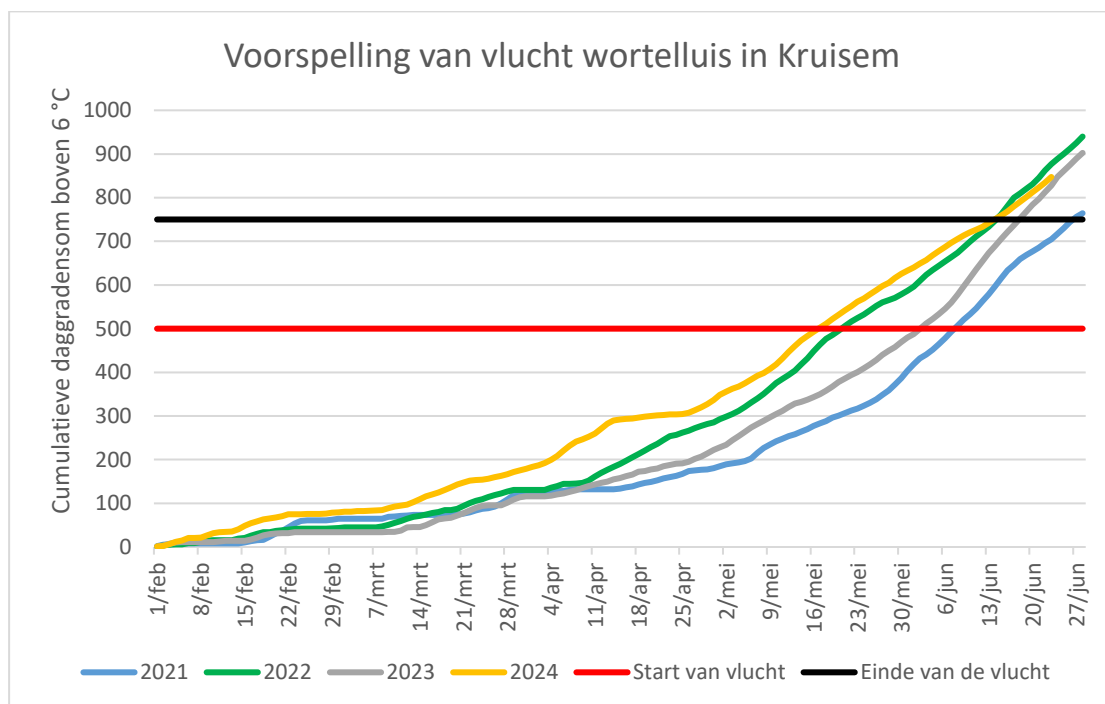
Object	17/06/2024	17/06/2024	17/06/2024
	Volume	% planten met virusaantasting	% door virus aangetast bladopp.
1	2.75	98.75 a	14.5 a
2	3.75	95 a	11 a
3	7.88	20 bc	2.25 c
4	6.13	56.25 b	4.75 bc
5	7.75	15.5 c	2.25 c
6	7.13	41.25 bc	3.25 c
7	6.63	42.5 bc	3.75 c
8	3.50	95 a	9.75 ab
p-waarde	1 = weinig	0.0001	0.0001
Transf code	9 = veel	AA	AL

Figuur 4: Virussympomen op 24/07/2024, na analyse bleek een aantasting aanwezig te zijn van CtRLV (carrot red leaf virus) en CMoV (carrot mottle virus)

Tabel 9: Percentage planten met virusaantasting per plot en percentage door virus aangetast bladoppervlakte per plot op 18/07/2024 (64 DAT D) en 14/08/2024 (91 DAT D)

Object	18/07/2024	18/07/2024	14/08/2024	14/08/2024
	% planten met virusaantasting	% door virus aangetast bladopp.	% planten met virusaantasting	% door virus aangetast bladopp.
1	100 -	19.75 a	100 -	33.75 ab
2	100 -	15.25 abc	100 -	39.25 a
3	100 -	8 d	100 -	22.5 ab
4	100 -	7.75 d	100 -	21.75 ab
5	97.5 -	6.75 d	100 -	18.75 b
6	100 -	11 cd	100 -	22.5 ab
7	100 -	13.5 bc	100 -	25 ab
8	100 -	16.5 ab	100 -	29.25 ab
p-waarde	1.0000	0.0001	1.0000	0.0167
Transf code				AL

Figuur 5: Voorspelling van voorkomen van wollige wortelluis in Kruisem in 2024 (en voorgaande jaren) door middel van daggradensom vanaf 1/02/2024 boven 6 °C

Tabel 10: Gemiddelde bruto opbrengst in ton per ha op 6/09/2024 na 164 groeidagen

Object	6/09/2024 Gemiddelde opbrengst (ton/ha)
1	42.5 e
2	54.15 cd
3	77.34 a
4	71.68 ab
5	77.5 a
6	75.52 a
7	64.07 bc
8	48.89 de
p-waarde	0.0001
Transf code	

3.2 Geldigheid van de resultaten

De proef werd uitgevoerd volgens de beschrijving in het protocol. De resultaten zijn geldig.

3.3 Bespreking

Op 17 april, 22 dagen na zaai, werd het aantal planten per lengtemeter bepaald in het onbehandelde schema 1 en het bij zaai met Nemguard behandelde schema 8. Op 6 mei, 11 dagen na de derde proefbehandeling C, werd dit opnieuw uitgevoerd maar nu ook in de schema's 2 en 3. Er werd op beide momenten geen significant verschil in aantal planten gevonden tussen de op dat moment beoordeelde schema's.

De temperatuursom van 325 D° voor zevenbladluis werd overschreden 7 april, opvallend vroeger dan voorgaande jaren. Op 11 april werden de eerste gevleugelde en meteen ook ongefleugelde bladluizen waargenomen en werd de eerste bladbespuiting (behandeling B) gezet. Op 17 april (6 DAT B) werd vervolgens het aantal gevleugelde en ongefleugelde bladluizen geteld. Er was een

gemiddelde bladluisdruk met iets meer dan 12 bladluizen per 2 meter in de onbehandelde plots. Schema's 7 en 8 konden het aantal bladluizen niet reduceren in vergelijking met het onbehandelde schema, in tegenstelling tot de andere schema's. Vooral de schema's waar proefbehandeling B bestond uit de toepassing van Teppeki (3, 5 en 6) konden het aantal bladluizen drastisch reduceren tot maximum 1.25 bladluizen per 2 meter.

Op 29 april (4 DAT C) werden dezelfde trends waargenomen. Op dit moment werden gemiddeld 19.5 bladluizen per 2 lengtemeter waargenomen in de onbehandelde plots. Opnieuw kon het biologisch schema 8 dit niet significant reduceren. Maar ook het referentieschema 2 kon op dit moment het aantal bladluizen niet significant reduceren (gemiddeld 12). De toepassing van Teppeki op moment C zorgde er wel voor dat schema 7 nu wel het aantal bladluizen kon reduceren in vergelijking met het onbehandelde schema. Schema's 3 t.e.m. 6 konden allen het aantal bladluizen reduceren (gemiddeld 1.25 tot 2.5 bladluizen per 2 lengtemeter).

Ten slotte werd ook op 22 mei (7 DAT D) het aantal bladluizen opnieuw geteld. Ondanks dat er bij de toepassing D nog bladluizen werden waargenomen, was de bladluisdruk op 22 mei quasi volledig weggefallen. Er werden op dat moment dan ook geen verschillen in aantal bladluizen meer waargenomen tussen de verschillende schema's.

Nadat op 17 mei de temperatuursom van 500 D° overschreden was en op 22 mei die van 550 D°, werd nog niet behandeld, aangezien de waarschuwingssystemen voor witloof (die ook de wollige wortelluis of slawortelluis monitoren) nog geen waarnemingen van de luis hadden gedaan en ook de plakvallen op het proefveld nog geen wortelluizen hadden gevangen. Pas op 13 juni (na een temperatuursom 742 D°) werd, ondanks het gebrek aan waarnemingen, de behandeling toch gezet. We wilden op die manier het risico dat lokaal de vlucht van de luizen toch bezig was, proberen counteren.

Gedurende juni bleek al snel duidelijk dat de eerste aanpak van bladluizen in april en mei toch voor virusoverdracht had gezorgd. De plots van schema's 1, 2 en 8 vertoonden duidelijke dwerggroei. Pas helemaal op het einde van de teelt heeft dit verschil zich hersteld. Op 17 juni werd dan ook een eerste virusbeoordeling uitgevoerd. Het volume van de plant werd gescoord op een schaal van 1 (weinig volume) tot 9 (veel volume). Schema's 1, 2 en 8 scoorden inderdaad veel lager dan de andere objecten. Het percentage planten met virusaantasting was in deze schema's ook significant hoger dan in de andere schema's (minstens 95 % van de planten), net als het percentage door virus aangetast bladoppervlakte (minstens 9.75 %). Schema 4 scoorde voor laatstgenoemde percentages gemiddeld, de andere schema's konden deze percentages drastisch reduceren.

Verder in juli verschenen ook de typische bladsymptomen van virussen in wortel. Even werd getwijfeld of de bruinverkleuring op de toppen van de bladeren werd veroorzaakt door een *Xanthomonas*- of andere bacterie-aantasting, maar na analyse bleken deze toch veroorzaakt te zijn door 2 virussen: CtRLV (carrot red leaf virus) en CMoV (carrot mottle virus).

Op 18 juli (64 DAT D) bleek dat ondertussen alle planten in alle schema's (dus ook de schema's waar de bladluisdruk goed onder controle was gehouden!) virussymptomen vertoonden. Het percentage aangetast bladoppervlak was het hoogst in het onbehandelde schema (19.75 %). Schema's 3 t.e.m. 7 konden dit significant reduceren. Op 14 augustus (91 DAT D) bleken die symptomen nog verergerd te zijn (33.75 % bladoppervlak op alle planten van de onbehandelde plots), en kon geen enkel schema dit nog significant reduceren. Er was op dit moment wel nog een significant verschil tussen het referentieschema 2 (39.25 % bladoppervlak) en schema 5 (18.75 % bladoppervlak), maar dit op alle planten.

Gedurende het verdere groeiseizoen werd het voorkomen van wortelluizen aan de bladvoet gemonitord. Er werden nooit wortelluizen waargenomen. Uiteindelijk werd op 6 september, na 164 groeidagen, de gemiddelde opbrengst in ton per ha bepaald. De dwerggroei (en bijhorende onkruiddruk) had samen met de ander virussymptomen gezorgd voor een significant verschil in opbrengst tussen de verschillende schema's. De onbehandelde plots brachten gemiddeld 42.5 ton/ha op. Het biologische schema 8 produceerde iets beter met 48.89 ton/ha. Het referentieschema 2 en schema 7 met PM23/002 in het begin van het schema scoorden ook niet goed met respectievelijk maar 54.15 en 64.07 ton per ha. De andere schema's 3 tot 6, waar de bladluisdruk goed onder controle kon gehouden worden, produceerden significant hogere opbrengsten van 71.68 ton/ha tot 77.5 ton/ha (schema 5).

4 Besluit

De behandelingen met Teppeki (50 % flonicamid, WG), PM24/002 en PM23/001 zijn zeer effectief tegen bladluizen in wortelen en resulteren ook in goede opbrengsten op het einde van het seizoen. In mindere mate zijn ook de middelen Pirimor (50 % pirimicarb, WG) en Ultor (150 g/l spirotetramat, OD) efficiënt, maar na het groeiseizoen van 2025 mogen zij niet meer gebruikt worden. Ook het middel PM23/002 toont een lichte werking tegen bladluizen, maar niet afdoende. Een toepassing van Nemguard (450 g/kg knoflookextract, GR) bij zaai heeft geen nevenwerking tegen bladluizen.

De allereerste bladbehandeling gebeurt beter met Teppeki dan met Pirimor. De timing van deze behandeling kan bepaald worden door een combinatie van het opvolgen van de temperatuursom voor zevenbladluis en daarop volgend de eerste waarnemingen van luizen in het veld. Verdere opvolging in het veld is nodig om gefundeerd te beslissen wanneer en hoeveel vervolgbehandelingen nodig zijn. Deze vervolgbehandelingen bestaan best uit behandelingen met PM24/002, PM23/001 of eventueel Teppeki (2 maal toegelaten in de teelt, maar residugevoelig). Uiteindelijk krijgen alle planten virussymptomen, zelfs die waar de bladluisdruk miniem is, dus finetuning om de allereerste aanprik van bladluizen te vermijden blijft belangrijk en onderwerp van verder onderzoek.

Over de werking van de proefmiddelen tegen wollige wortelluis kan geen besluit getrokken worden.

5 Confidentialiteit

Dit document is vertrouwelijk. Er worden niet-geregistreerde producten genoemd.

6 Samenwerking

Deze proef kwam tot stand met de financiële steun van de telersvereniging Ingro.

